

Bostadspolitiken åter i fokus

Bostadspolitiken har åter kommit i fokus för det politiska intresset. Det är inte oväntat. Bostadskonsumtionen utgör i allmänhet mellan 20 och 25 procent av den disponibla inkomsten för genomsnittshushållet, samtidigt som fastighetskapitalet utgör den största enskilda posten i nationalräkenskapernas förmögenhetsuppgift. Politiska vindkantringar och långa konjunkturcykler med växelvisa situationer med överskott, underskott och balans på bostadsmarknaden gör det dock naturligt med en viss ombytlighet i intresset för bostads- och urbanpolitiken.

Boende och byggandet kan dock inte försvinna helt ur politikens sfär – inte ens i situationer med balans på bostadsmarknaden. Då gömmer sig i stället bostadsfrågan inom andra politikområden. Det tydliggör en egenkap i vårt tema ”bostads- och urbanforskning” som är väsentligt att ha i åtanke: vårt område går in i många andra områden. Låt mig ge några exempel.

Segregationsfrågan överlappar frågor om etnicitet, generationsmotsättningar, socialt utanförskap, invandrarpolitik, inkomstskillnader, kulturskillnader och frågor om demokratiska underskott och social oro. Detta är ett stort och viktigt problemkomplex där bosättningsaspekten ges olika tyngd vid olika tidpunkter. Under 1970-talet var segregationsfrågan en fråga om åldersmässig, inkomstmässig och etnisk segregation. Frågan försvann sedan från dagordningen under 1980-talet och början av 1990-talet för att nu återkomma med full styrka, fast med fokus ensartat inriktat på etniska aspekter.

Förekomsten av regional omflyttning, avfolkning av landsbygden och överhettningen i ett fåtal tillväxtzoner är ett annat problemområde som har givits olika fokus vid olika tidpunkter. Nu när det regionala omvandlingstrycket är större än någonsin har bostadsfrågan gradvis blivit viktigare. Nu hörs det rop på åtgärder som minner om 1970-talets regleringsekonomi. Boplikt i glesbygd och två tredjedelsmajoriteter för att bromsa omvandlingen från hyresätt till bostadsrätt är krav som är sprungna ur politisk desperation. Nu betonas problemet med tomma bostäder och kapitalförstöring i glesbygd, parat med oro för skenande huspriser, trångboddhet och uteblivet byggande i attraktiva regioner.

Bostadsforskningens idealtyper?

Fyra fundersamma forskare begrundar innebörden av ekonomiska modeller vid IBFs vetenskapsteoretiska seminarium i Hemlingbystugan den 21 november.

Ett tredje område är mer diffust: det berör stadsplane-frågor, miljöfrågor och frågor om stadens struktur och funktion. Det som tidigare definierades i termer av planarbete, infrastrukturinvesteringar och miljöaspekter på den luft vi andas har nu på senare tid fått en mer bostads- och urbanpolitisk inriktning. Nu betonas i stället vikten av en stadspolitik, där miljöfrågan har vidgats till hållbarhetsfrågor i ekonomiskt, socialt och miljömässigt hänseende och där frågan om etnicitet och boendemönster är integrerade frågeställningar.

Av dessa exempel kan man dra två slutsatser. Den första är att bostads- och urbanområdet är tämligen diffust, ty det överlappar många andra viktiga politikområden i samhället – allt från socialpolitik till trafikpolitik - bara för att nämna några områden. Den andra slutsatsen är att det är förstäligt att bostads- och urbanaspekten är olika viktig i olika tidsskeden. I dag drivs vi av samtidig överhettning och iskyla på bostadsmarknaden. Då blir bostadssituationen en börda och en restriktion på ett sätt som den inte blir vid mer normala konjunkturlägen.

Den bostads- och urbanpolitiska fokuseringen är nu särdeles stark. Det beror på att överhettningen och iskylan har kommit i en period när staten har gjort sig av med merparten av sina viktiga styrmedel (läs: riktiga subventionspengar). Vi är tillbaka i 50-talets besvärande situation på bostadsmarknaden, men med erfarenheter av senare tids ohämmade subventionsuppbyggnad och regleringsväsende. Det finns därför inga till synes kraftfulla statliga åtgärder som samtidigt är politiskt möjliga och sakligt motiverade. I stället återfinns medlen på den kommunala nivån, där erfarenheterna av en självständig bostadspolitik är fåtaliga.

IBF:s Bostadsvecka, som nu ordnas för femte gången (27 - 29 mars 2001) har ambitionen att behandla de aktuella frågorna. Våra seminarier sträcker sig från övergripande bostadspolitiska frågor till konkreta frågor om lokal hemlöshetspolitik och barnens villkor i den moderna staden. En fullständig förteckning över seminarier, kontaktpersoner och våra samarbetspartners finns på vår hemsida:

<http://www.ibf.uu.se/AKTUELLT/BOV/Index.htm>

I år kompletteras dessutom Bostadsveckan med internationella konferenser i regi av EU och FN Habitat. Vi lever med andra ord upp till vår målsättning att vårda universitetets tredje uppgift som är att föra ut vår forskning till, och samverka med, de nationella och internationella institutioner som är praktiskt verksamma inom bostads- och urbanområdet.

Bengt Turner, prefekt

Nya forskare

Alain Imboden anställdes den 1 september 2000 som doktorand i sociologi vid IBF. Han kommer ifrån Schweiz, där han avlade sin filosofie kandidatexamen vid Lausannes Universitet 1997. Han tog sedan sin magisterexamen på International Graduate Programme vid Stockholms Universitet 1998. I D-uppsatsen analyserade han sociala, politiska och ideologiska aspekter av konceptet om informationssamhället. En del av studien utfördes empiriskt och fokuserade på IT-relaterade svenska kommissioner.

Vid IBF skall han arbeta med sin avhandling som kommer att handla om hur olika krafter inom bostadsindustri och hushåll påverkar IT-användning och utveckling.

Innan han blev anställd på IBF var han övergripande ansvarig för utformandet av ungdoms- och sportaktiviteter i en kommun i Schweiz.

Åsa Bråmås är doktorand vid kulturgeografiska institutionen i Uppsala. Hon har ett förflutet som systemvetare och har tidigare bland annat arbetat med geografiska informationssystem (GIS) och datoriserad bildanalys vid Forsvarets Forskningsanstalt, FOA, i Linköping. De senaste åren har Åsa studerat olika samhällsvetenskapliga ämnen vid Linköpings universitet, vilket resulterat i en magisterexamen i geografi med kulturgeografisk inriktning.

Avhandlingsarbetet vid IBF kommer att behandla etnisk och socioekonomisk boendesegregation i svenska städer och orter av olika storleksklass.

Tjänsteläge

Cecilia Enström arbetar en månad vid IBF med kunskapsöversikt om bostadsbidrag.

Bengt J. Eriksson har slutat som doktorand och börjat vid ?? i Norge.

Åsa Elovsson arbetar som forskningsassistent under oktober-december i Lars-Erik Borgegårds projekt om "Karläggnings av äldres flyttningar mellan kommuner samt kommuners attityder till inflyttning av äldre".

Kerstin Larsson är tjänstledig fr o m 1 november 2000 t o m 30 november 2001. Kerstin arbetar som projektsamordnare vid Höskolan i Gävle

Stefan Svensson slutar som forskningsassistent för att bli utredare vid Finansdepartementet 2001-01-15.

Professorsinstallation

Den 17 november installerades **Lars-Erik Borgegård** som professor i kulturgeografi. Vid sin installation den 15 november föreläste Lars-Erik om "Rörlighet på gott och ont".

Nytt från forskningsfronten

Eva Sandstedt har deltagit i en europeisk kurs 2-5 augusti vid det baskiska universitetet i San Sebastian. Kursens titel var *Post Modern Societies. Living with Risk*, med bl a professorerna Andoni Ibarra, San Sebastian, Bruno Latour, Paris, Brian Wynne, Lancaster och Ortwin Renn, Stuttgart som föreläsare.

Eva Sandstedt presenterade tillsammans med Karin Engvall, arbets- och miljömedicinska institutionen UAS, en proceeding "Sociological approach to diagnostics of risk building (SBS; IAQ) by means of a validated questionnaire" vid konferensen *Healthy Building 2000*. 6-10 augusti i Espoo, Finland. Konferensen samlade närmare 700 deltagare kring frågan om sjuka/sunda hus.

Gärd Folkesdotter har den 20-23 augusti deltagit vid 9th *International Conference of Planning History* och presenterat uppsatsen "Fred Forbat - a central European planner ending in the periphery".

Lars-Erik Borgegård har varit exkursionsledare för doktorandkurs i Kanada. Den 22 september presenterade han uppsatsen "Recent trends in Swedish housing and immigrant settlement policy" vid ett seminarium på *Centre for Urban and Community Studies* i Toronto.

Bengt Turner har medverkat och varit ansvarig för en NSBB (Nordiskt seminarium om byggande och boende) konferens i Danmark 27-28 september.

Tillsammans med Mikael Román, Center for International Studies, MIT, presenterade **Evert Vedung** promemorian *Effectiveness Evaluation of Global Environmental Regimes* vid 4th European Evaluation Society Conference i Lausanne den 12-14 oktober. Hans uppsats "Evaluation Research and Fundamental Research", kom ut i den tyska boken *Evaluationsforschung: Grundlagen und ausgewählte Forschungsfelder* (Opladen: Leske + Budrich), redigerad av Reinhard Stockman.

Bengt Turner har hållit ett föredrag vid bostadskonferensen i Uppsala ordnad av Nordström och Partners, 17 oktober.

Terry Hartig har den 20-22 oktober deltagit och hållit ett anförande om "Architectural and environmental psychology" vid 12th *Nordic and Baltic Conference for Psychology Students*, Oslo.

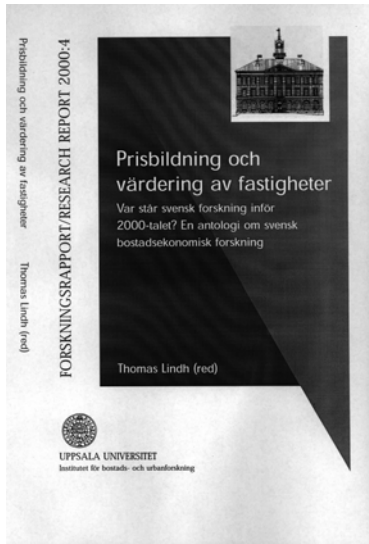
Bengt Turner har gjort en studieresa och undervisat vid Berkeley University, USA, 23-26 oktober.

Lars-Erik Borgegård har varit kommentator vid *Hearing*, arrangerad av BFR kring Sveriges bidrag till Habitat och Agenda 21 rapportering.

Prisbildning och värdering av fastigheter

Var står svensk forskning inför 2000-talet?

En antologi om svensk bostadsekonomisk forskning

Thomas Lindh (red) rapport *Prisbildning och värdering av fastigheter* kan beställas i januari 2001, tel: 026/4206500.

IBF ger nu ut en sammanställning av forskningsresultat kring prisbildning och värdering av fastigheter på den svenska fastighetsmarknaden. Syftet är att i pedagogisk form samla svensk bostadsekonomisk forskning till ett efterlängtat komplement till undervisningen i fastighetsekonomi på högskolenivå. Bidragen bygger på författarnas egen forskning men är skrivna för att ge läsaren en överblick över de olika områdena. Bidragen har därför seminariebehandlats på IBF för att garantera såväl vetenskaplig korrekthet som överblick och pedagogisk framställning.

Den första delen av boken behandlar marknadsprisbildningen på småhus, hyresfastigheter och kommersiella fastigheter, medan den andra delen tar upp olika bakgrundsaspekter av fastighetsvärdering och prisbildning. Katinka Hort beskriver hur den svenska utvecklingen av småhuspriser passar in i de olika teorier och hypoteser om prisbildningen som har diskuterats inom den internationella forskningslitteraturen. Bengt Turner skattar hur prisutvecklingen på hyresfastigheter under senare år har berott på olika bakgrundsvariabler. Kicki Björklund och Bo Söderberg använder bruttoinkomstmultiplikatorn för beskrivningen av prisbildningen på kommersiella fastigheter. Bharat Barots bidrag tillämpar tidsseriemetoder att prognostisera husprisutvecklingen med hjälp av Tobin's Q, dvs kvoten mellan nyproduktionskostnad och fastighetsvärde. Tommy Berger tillämpar motsvarande ansats på regional och lokal nivå. Lennart Berg vidgar perspektivet genom en ekonometrisk studie av kausaliteten mellan prisutvecklingen i olika regioner samt ett antal makroekonomiska variabler.

Rune Wigren behandlar byggkostnadsutvecklingen och dekomponerar de olika faktorerna bakom den svenska byggkostnadsutvecklingen. Bengt Eriksson ger en översiktlig bild av bostadens särprägel som vara samt hur man skattar standardpriser för bostäder. Per Åsberg skriver en översikt av bestämningsfaktorerna för ungdomars bostadsefterfrågan och hushållsbildande som är en av de mest väsentliga komponenterna bakom prisutvecklingen. Hans Lind diskuterar förändringar och principer i värderingen av sk ändamålsfastigheter för vilka ingen renodlad marknad finns. Lars Fälting ger en översikt över hur den svenska bygg- och bostadsmarknadsregleringen utvecklats under efterkrigstiden. Mats Wilhelmsson redovisar hur miljöaspekter påverkar bostadsvärderingen och hur hedoniska prisskattningar kan användas för värdering av sådana faktorer. Robert Boije diskuterar kapitaliseringseffekterna av subventioner och skatter på fastigheter. Thomas Lindh och Bo Malmberg behandlar hur befolkningens åldersstruktur inverkar på prisbildning och bostadsinvesteringar. Peter Englund diskuterar principerna för fastighetsbeskattning och hur skattesystemet påverkar prisbildningen på bostäder. Björn Andersson ger en bild av hur variationerna i huspriserna påverkat förmögenhetsbildningen i olika åldersklasser, 1982-1992.

Vissa viktiga bakgrundsaspekter har utelämnats, som t ex stadsplanering, bostadspolitiken och migrationen. Denna antologi ingår emellertid som ett delprojekt i en av IBF planerad serie av antologier där även andra delområden inom bostadsforskningen ska tas upp. Projektet är initierat med förhoppningen att bostadsforskningens resultat därmed ska kunna göras tillgängliga för en bredare allmänhet och ge en bättre svensk anknytning i undervisningen på detta område.

Thomas Lindh

Bostads- och urbanforskningsseminarium i Gävle den 26-28 september 2001

Institutet för bostads- och urbanforskning, kommer att tillsammans med NSBB (Nordiskt seminarium om byggande och boende) arrangera ett *Bostads- och urbanforskningsseminarium* i Gävle den 26-28 september 2001. Ansvarig för seminariet är Christina Thunwall. E-post: Christina.Thunwall@ibf.uu.se

Anmälan till seminariet kommer att skickas ut i början av nästa år.

Bland eldsjälar och gränsgångare.

En studie i två kommuner av Agenda 21 som social styrform

Inga Michaelis rapport "Bland eldsjälar och gränsgångare" kostar 200 kr exkl moms eller 250 kr inkl moms. Rapporten kan beställas från IBF, tel 026/420 65 00.

I dag kan vi se hur en ny social styrform framträder som tränger undan delar av den gamla samhällsplaneringens reglering. Grundtanken i denna styrform är att människor ska engageras och deras kreativitet, initiativkraft och samarbetsförmåga tas tillvara. Kommun, stat och / eller EU ska stimulera, stödja och ge förutsättningar för sådan underifrånbaserad verksamhet samtidigt som de genom att ange kriterier för detta stöd styr inriktningen.

Agenda 21, speciellt arbetet under åren 1994 – 1998, kan ses som en tillämpning av en sådan styrform. Inspiratörer på olika nivåer i kommunen skulle mobilisera medborgare eller personal i kommunal verksamhet. Initiativ och engagemang underifrån sågs som drivkraften men kommunen skulle vara motor och katalysator. På så vis kom två sociala sfärer med olika förhållningssätt och logiker att brytas mot varandra; vardagslivet med dess relationer och nätverk av specifika personer och byråkratin med dess krav på objektivitet, distans och regelföljning där alla ska behandlas lika. .

I rapporten *Bland eldsjälar och gränsgångare. En studie i två kommuner av Agenda 21 som social styrform* diskuteras agenda 21-arbetet i Borlänge och Östersund i detta perspektiv. Syftet med studien har varit att utveckla begrepp och förståelse för de problem som denna styrform ger upphov till. En viktig del i studien var att identifiera människor som i miljöarbetet berörts av brytningen mellan förhållningssätt knutna till vardagsliv respektive byråkrati. Människor i olika positioner och yrken med anknytning till miljöarbete har intervjuats såsom Agenda 21-samordnare, miljöchef, miljöinspektör, barnomsorgschef, barnomsorgspersonal, sophämtare, fastighetsskötare, liksom eldsjäl i civilsamhället. 'Gränsgångaren' visade sig

vara en viktig kategori, en person som försöker förmedla mellan de två sfärerna, som försöker engagera människor i deras vardagsliv och samtidigt som få fram resurser och olika former av tillstånd från byråkratin för sina miljöprojekt. Detta visade sig vara en konfliktfylld roll med motstridiga krav. I studien framträder också en könsstruktur som innebär att gränsgångarrollen kan förväntas ge olika problem för män respektive för kvinnor.

Exempel på denna styrform är EU:s strukturfonder, länens tillväxtavtal baserade på tankar om partnerskap, projekt som syftar till lansbygdsutveckling, olika kommunalt initierade och statligt stödda ungdomsprojekt, kvinnoprojekt, invandrarprojekt, demokratiprojekt inom bostadsområden m.m. Ofta finns speciella projektutvecklare anställda för detta. Även miljöprojekt som Agenda 21 vill jag räkna dit. Medborgarinflytande i samhällsplaneringen, brukarinflytande liksom självförvaltning inom hyresfastigheter kan ses som en variant av detta tänkande. Ett uttryck för denna tendens är intresset för begrepp som 'socialt kapital' och 'social ekonomi' (3) där vikten av nätverk och tillit mellan människor betonas (Kulturdepartementet 2000)

Konceptet tillämpas även inom organisationer och syftar till förändring av organisationen och dess inriktning. Olika projekt startas där de anställda förväntas utveckla engagemang och kreativitet inför uppgiften. Projektens resultat, om de är lyckade, integreras sedan i verksamheten och projektet avslutas. Denna nya styrform kan beskrivas som att den syftar till att stimulera och fånga upp 'socialt kapital' för samhälls- eller organisationsförändrande ändamål.

Agenda 21-arbetet under åren 1994 - 1998 kan ses som exempel på en social styrform som börjar vinna terräng allt mer. Kommunanställda inspiratörer skulle mobilisera medborgare eller personal i olika kommunala verksamheten. Initiativ och engagemang underifrån sågs som drivkraften men kommunen skulle vara motor och katalysator. Två sociala sfärer med olika förhållningssätt och logiker bryts mot varandra.

Agenda 21-arbetet under åren 1994 - 1998 kan ses som exempel på en social styrform som börjar vinna terräng allt mer. Kommunanställda inspiratörer skulle mobilisera medborgare eller personal i olika kommunala verksamheten. Initiativ och engagemang underifrån sågs som drivkraften men kommunen skulle vara motor och katalysator. Två sociala sfärer med olika förhållningssätt och logiker bryts mot varandra.

Inga Michaeli

People's Relationships with Nature as Seen Through Cottage Alterations

Henry Amick från Maine, USA har varit gästforskare vid IBF (augusti-december 2000). Henry forskar om fritidshus och är speciellt intresserad av hur den byggda miljön återspeglar människors relation till naturen. Han har studerat fritidshusen i Stockholms skärgård, speciellt Värmdö och de områden som är lätta att nå med olika transportmedel. Nedan följer Henrys rapport:

Byn Vamban på ön Yxlan i Stockholms skärgård

"It rose out of the shadows and floated there, an endless ribbon of white between black of pre-winter earth and sky. The Visby town wall affronted me, enveloped me, greeted me. I was on my way to Högskolan på Gotland (Gotland University College). I had come to Gotland from Gävle. In June I had left from my home in the US, on Highland Lake in the pine and spruce forest of Maine, to study Scandinavia's architecture and design. My subject is Historic Preservation. For some time now, I've been interested in Scandinavia and its summer houses. For even longer, I've focused my studies on the relationships between people and place, and within that, on people and nature. As a preservationist, I look at the topic in view of its effect on the built environment. For me, this often means summer houses, whether popularized shelters akin to tents or functionalist homes designed by leading architects.

In August of this year, IBF became my host, provided a base from which to work, a tremendous library loan service, and a place to rest my head. I want to especially thank those who stepped forward and gave me advice, suggestions, and loaned the much cherished book from their office.

IBF has given me the chance to read and write extensively on the Swedish cottage, the incarnation of Swedish relationships to place and landscape, and on the planning conundrum escalating in cottage areas near to urban centers. My research method is field-based, in this cottage-based, so the occasional 19th century villa, or the functionalist sportstuga of the 1900s, and most importantly the people who were open and willing to share their stories. The largest of my writings took the form of an extensive working paper presented for critique by the faculty and students affiliated with IBF. This has been the bulk of my work. I wish this to be background for a dissertation proposal. Those who reviewed my paper deserve a special thanks.

The highlight, though, was the magic of Visby. I taught two classes there. One for the first students, an overview of

ethnicity in the architectural history of the US. The second, for third year students, introduced historic preservation policy of the US. This was comparative, implementing current Swedish research. Lecture was followed by seminar style discussion. I was happy to have older students join the first year and former students join the older group. The students in both classes proved to be bright and enthusiastic, and a lot of fun.

I look back on highlights and remember the nice people who openly shared their stories. I remember too the special moments. As I prepare to depart for the US, I see before me the walls and spires of magical Visby.

Henry Amick

Bostadsveckan kompletteras preliminärt med tre nya seminarier under den gemensamma rubriken:

"Internationellt erfarenhetsutbyte under Sveriges ordförandeskap i EU".

1) Expertmöte inför EU:s bostadsministermöte

Hösten 2001 ordnas ett bostadsministermöte i Belgien om "security of tenure". Som ett led i förberedelsearbetet ordnas olika möten. Ett av dessa äger rum under Bostadsveckan. Det är ett öppet expertmöte med deltagande av experter från de länder som har ett särskilt ansvar för ministermötet; Portugal, Frankrike, Sverige och Belgien. I mötet deltar också experter från övriga EU-länder, samt representanter för de intresseorganisationer som är verksamma inom bostadsområdet. Bostadsveckans deltagare är välkomna att medverka i mötet och därmed få en inblick i en del av EU:s arbete.

Tid: Tisdagen den 28 mars 2001

2) Habitat

Habitat-centret i Nairobi arrangerar ett arbetsmöte om bostadsfinansiering under ledning av dess nya exekutivdirektör, Anna Tibaijuka. Medlemsländerna kommer att skicka varsin representant till mötet, men även Bostadsveckans deltagare har möjlighet att delta som observatörer.

Tid: Onsdagen den 28 mars 2001

3) Nordenprojektet om boendekostnader

Nordiska ministerrådet, Boverket och IBF har ett gemensamt ansvar för ett jämförande projekt om boendekostnader. I projektet deltar forskare samt experter från bostadsadministrationen i de Nordiska länderna. Vid detta möte presenteras uppläggning, metodproblem och preliminära resultat.

Tid: Torsdagen den 28 mars 2001

Kanada – en federation av provinser

Hur håller man ihop ett land som sträcker sig över en hel kontinent, ett land med skiftande ekonomiska villkor och ett land där de språkliga och kulturella motsättningarna blir allt starkare? En av de stora politiska frågorna i *Kanada* gäller federationen och dess styrka och fortbestånd. Det som för en svensk är påtagligt är att detta land, med en gemensam flagga och ett gemensamt försvar, vilka alla för yttervärlden demonstrerar en nation, i själva verket är en federation av allt starkare provinsiella intressen; man kanske t o m kan säga särintressen.

Detta var några frågor vi konfronterades med som en svensk kulturgeografisk doktorandgrupp på exkursion i Kanada under en fjortondagarsperiod från slutet av september till början av oktober i år. Under vår resa var det två stora händelser, vilka på olika sätt influerade och följde oss – de Olympiska spelen i Sydney och Pierre Trudeaus död. Dessa händelser – om än så olika, har ändå en gemensam nämnare, nämligen hur den kanadensiska identiteten uttrycktes på olika sätt.

De Olympiska spelen redovisades nästan dygnet runt i olika tv-kanaler dessa september- och oktoberdagar. Det slående var att det nästan uteslutande var de kanadensiska framgångarna eller bristen på framgångar som speglades. En av höjdpunkterna var när brottaren Ingali från Nigeria efter sin guldmedalj nästan rituellt lade ut den kanadensiska flaggan på brottarmattan, kysste flaggan och tackade Kanada för att han fått ett nytt hemland. Reportagen täckte de tävlandes ursprung och de provinser de kom ifrån. Man var uppenbarligen angelägen om att 'tacka' hela landet och när kanadensare vann var det med stolthet framgångarna visades upp. De individuella prestationerna länkades till en nation och till en identitet med Kanada och vad som är 'kanadensiskt'.

Samma dag som vi besökte Ottawa och följde igenom Parlamentsbyggnaden, avled Kanadas förre premiärminister Pierre Elliott Trudeau i en ålder av 81 år. Mediabevakningen var stor, omedelbar och långvarig. Gradvis avtäcktes olika lager av Trudeaus gärning. Han var mannen som gav federationen en mening, att hålla ihop landet; han stiftade lagar för tvåspråkighet; han lagstodgade om multiculturalismen; han spelade ett utrikespolitiskt schackparti genom att inbjuda Fidel Castro och misshagade därmed den mäktige grannen i söder; han värnade också om kulturen genom att bygga museer, ge bidrag till konst, musik, teater och balett. Även kritikerna kom till tals – inte minst från Alberta, när oljemiljarderna skulle fördelas inom hela federationen och inte enbart gå till den egna provinsen, Denna kritik från oljeprovinserna satt djupt, men man kunde ändå skilja på sak och

Två kanadensiska symboler. Parlamentsbyggnaden på sin sedimentpacke vid Ottawa river varifrån den federala regeringen söker styra de alltmer upproriska provinserna. Chateau Laurier hotell, till vänster är ett av de stora klassiska järnvägshotellen byggda i alla stora städer för att manifesteras en av järnvägen sammanbunden nation

person – Trudeau stod för sin åsikt, och han svävade inte på målet. En större ledare har Kanada inte haft under detta sekel, var det allmänna omdömet och en sammanfattning som ofta kom igen var följande: 'He was a true Canadian!' Trudeau sökte ena landet och han sökte förstå den omdaning landet stod inför, då tre olika kulturer – First Nation People, samt det engelska och det franska kulturarvet skulle fogas in med de nya grupper av invandrare från jordens alla hörn, vilka med början i slutet av 1960-talet började komma in i landet för att ge Kanada en ny identitet. En kulturella omvandlingsprocess var i antågande, insåg Pierre Trudeau som den skarpsynte politiker han var.

På olika sätt anknöt vi under vår resa till Pierre Trudeaus politiska program genom en mängd rumsliga nedslag. Det mångkulturella samhället fick en tydlig innebörd i de etniska grannskapen i Toronto, Montreal och Vancouver. Vi fick en liten känsla för First nation people i olika delar av landet och turismen som ett av de nya näringsfängen för dessa stammar, liksom de uttryck för kulturen som finns i Ottawas Canadian Museum of Civilisation eller totempålarna utanför det antropologiska museet i Vancouver. Det franska ursprunget fick också konkreta och synliggjorda nedslag vid stadsturer i Montreal. Vi fick också tillfälle att få en blick på oljestaden Calgary och började ana de kontroverser som finns mellan denna provins och 'Ottawa' eller 'Parliament Hill' som är täcknamn för regeringen. Resultatet av omröstningen till parlamentet i slutet av november i år visade att det liberala partiet visserligen stärkte sin majoritet i landet som helhet, men att samlingspartiet "Canadian

Reform Conservative Alliance" fick en majoritet av rösterna i Alberta och blev det största partiet i British Columbia och Saskatchewan. På goda grunder kan antas att det blir svårare att regera landet från Ottawa med så olika politisk majoritet på provinsnivå.

En lärdom av resan var den diskussion vi hade om att kontrastera det mångkulturella Kanada med dess

skiftande ekonomiska, språkliga och kulturella miljöer mot det relativt enkelt överblickbara Sverige. Vi såg också likheterna i socialpolitiska lösningar mellan länderna och vi fick en känsla av att Sverige på det välfärdspolitiska området varit något av en förebild för Kanada. Kanske har vi något att lära av Kanada vad gäller integrationspolitiken?

Lars-Erik Borgegård

Publicerat

Borgegård, L.-E. & U. Fransson (2000) *Äldres boende och flyttningar. Om valmöjligheter och behov*. Arbetsrapport/Working Paper No 36. Gävle: Institutet för bostads- och urbanforskning.

Folkesdotter, G. (2000) Recension av Hall, T. (red.) "Rekordåren - en epok i svenskt bostadsbyggande, L. Söderqvist: Rekordår och miljonprogram, Flerbostadshus i stor skala", *Nordisk Arkitekturforskning* 3: 90-96.

Franzén, M. (2000) "Det offentliga rummet: renässens eller förfall?", sid 119-141 i *Boinstitutets årsbok 2000*. Karlskrona: Boinstitutet.

Franzén, M. (2000) "The emergence of a modern Swedish youth culture: The Swedish 1930s", sid 60-72 i Pacheco, J. F. (red) *Kultur, teori, praxis, Kultursociologi i Lund*. Research Report 2000:2. Lund: Lund universitet, sociologiska institutionen.

Sandstedt, E. (2000) "Enboende och småhushåll i dag och i morgon - samlevnad i bostadsrätt", sid 93-111 i Malmberg, B. & L. Sommestad (red), *Bostadsrätten i ett nytt millennium*. Forskningsrapport/Research Report 2000:3. Gävle: Institutet för bostads- och urbanforskning.

Sandstedt, E. (2000) "Singelboendet på framföret", *Framtider* (2): 17-19.

Thunwall, C. (2000) "Att lämna 1970-talet. En berättelse om två byggnader i Gävle", i Johansson, B.-I. och C. Lovén (red), *Byggnader och betydelser. En antologi om arkitektur*. Arkitektur förlag AB.

Vedung, E. (2000) "Evaluation research and fundamental research", pp. 103-126 in Stockmann, R. (red.), *Evaluationsforschung: Grundlagen und ausgewählte Forschungsfelder*. Opladen: Leske + Budrich.

Nya arbetsrapporter

Följande arbetsrapporter kan beställas från IBF till självkostnadspris. Kontakta Gunilla Bloom-Lundqvist, tel: 026/420 65 24.

Georgson, U. (2000) *Demografin i samhällsplaneringen*. Arbetsrapport/Working Paper No. 34.

Borgegård, Lars-Erik (red) (2000) *Invandring, bostäder och planering i Kanada. Rapport från en studieresa med SABOs framtidsstudiegrupp*. Arbetsrapport/Working Paper No. 35.

Turner, B. (2000) *Varför byggs det så lite där efterfrågan är som störst eller hyressättningens dilemma i en attraktiv stad*. Arbetsrapport/Working Paper No. 36.

Ny forskningsrapport/Research Report

För beställning, kontakta Carita Ytterberg, tel: 026/420 65 42.

Lindh, T. (red) (2000) *Prisbildning och värdering av fastigheter. Var står svensk forskning inför 2000-talet? En antologi om svensk bostadsekonomisk forskning*. Forskningsrapport/ Research Report 2000:4.

Michaeli, I. (2000) *Bland eldsjälvar och gränsångare. En studie i två kommuner av Agenda 21 som social styrform*. Forskningsrapport/ Research Report 2000:5.

Miscellanea

Den 7 september inledde **Evert Vedung** ett seminarium i Köpenhamn om Dansk Evalueringsinstitutes evalueringsstrategi. Då Dansk Evalueringssekskab bildades i samma stad talade han den 8 september om tendenser i evalueringsforskningen.

Under ett besök i Helsingfors den 14-15 september höll **Evert Vedung** föredraget "Evaluation as a tool for guiding business subsidy programs" vid Finlands ministerium för handel och industri. Han gav också lektioner vid universitetets sociologiska institution över ämnet "The idea of evaluation and its different manifestations".

Eva Sandstedt har som andre handledare den 4/10 varit ordförande vid Margaret Nelson Bagg lic. avhandling *Ageing Female: From the Perspective of Radical Behaviorism*.

Lars-Erik Borgegård höll den 21 november ett föredrag om "Det yttre och inre landskapet - Gästrikland och världen" vid *Humanistiska föreningen*, Gävle

Rune Wigren har deltagit i *Byggkostnadsdelegationens seminarium om byggmaterial* i Stockholm den 20 september. Den 26 november höll han ett föredrag om "Internationella bo- och byggkostnadsjämförelser" för kommunaltekniska föreningen.

Tommy Berger höll ett föredrag om "Bostadsmarknaden i ett nytt millennium" vid tema-seminarium för Linköpings kommunfullmäktige den 31 oktober.

Eva Sandstedt utnämndes ht 2000 till samhällsvetenskapliga fakultetens (UU) representant i valförsamlingen för det nya forskningsrådet FORMAS, Forskningsrådet för Miljö, Agreella näringar och samhällsbyggande.

Eva Sandstedt har utnämnts till *Honorary Associate in the Department of Architectural and Design* från 21 mars-31 december 2001.

Bengt Turner är utsedd till fellow vid Weimer School of Advanced studies in Real Estate and land Economics.